Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2012-320 d.d. 12 november 2012
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter, mr. E.M. Dil-Stork en mr. B.F. Keulen, leden en mr. E.E. Ribbers, secretaris)

Samenvatting

Spaarkasovereenkomsten op beleggingsbasis. Consument stelt dat Aangeslotene is tekortgeschoten in haar informatie- en zorgplicht en vordert schadevergoeding. Commissie: toetst aan regelgeving en branche-inzichten ten tijde van totstandkoming en gedurende de looptijd van de spaarkasovereenkomsten en constateert geen tekortkoming, ook niet op basis van redelijkheid en billijkheid.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van Consument van 10 januari 2012;
- het door Consument ingevulde en op 23 februari 2012 ondertekende vragenformulier;
- het antwoord van Aangeslotene met bijlage;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.
Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 29 oktober 2012 te Den Haag. Aldaar zijn partijen verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:
3.1 Consument heeft in 1995 een X-renteplan tegen betaling van een koopsom van €5.113,20 bij een rechtsvoorganger ("Verzekeraar A") van Aangeslotene gesloten. In 1996 heeft Consument een Y Beleggingsplan tegen betaling van een eenmalige premie van € 2.093,29 en een jaarlijkse premie van uiteindelijk € 788,- bij verzekeraar A gesloten. Het betreft spaarkasovereenkomsten (hierna: de "Spaarkasovereenkomsten") op beleggingsbasis met een aparte overlijdensrisicodekking. Het bedrag dat beschikbaar zou komen bij in leven zijn van de verzekerde op de einddatum was afhankelijk van de waarde

van de beleggingen. Het bedrag dat beschikbaar zou komen bij overlijden van de verzekerde vóór de einddatum was gegarandeerd. De einddatum van het Y Beleggingsplan was 1 mei 2009, het per die datum beschikbare kapitaal bedroeg €9.340,71. De einddatum van het X-renteplan was 22 december 2010, het per die datum beschikbare kapitaal bedroeg € 8.457,69.

3.2 In de aan de Spaarkasovereenkomsten ten grondslag liggende offertes wordt uitgegaan van een geschatte einduitkering op de einddatum bij een gemiddelde jaarlijkse beleggingsopbrengst van 12%. Tevens wordt de geschatte einduitkering genoemd bij een gemiddelde beleggingsopbrengst van 11% en 13%. Vermeld wordt dat deze prognosebedragen "uiteraard" niet zijn gegarandeerd.

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert dat Aangeslotene wordt gehouden tot vergoeding van de schade die hij door het toerekenbaar tekortschieten door Aangeslotene heeft geleden.

4.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen: Aangeslotene is jegens Consument toerekenbaar tekort geschoten in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de Spaarkasovereenkomsten. In dit kader voert Consument het volgende aan:

- hij heeft de Spaarkasovereenkomsten gesloten op basis van de brochures van Aangeslotene. Daarin werden bij hem verwachtingen gewekt omdat:
  - ervaren beleggingsdeskundigen voor hem aan de slag zouden gaan;
  - zéér gunstige winstprognoses werden afgegeven;
  - de risico's minimaal zouden zijn;
  - het resultaat bijna gegarandeerd kon worden;
  - de uitkeringen uit hoofde van de Spaarkasovereenkomsten onbelast zouden zijn;
- de uitkeringen uit hoofde van de Spaarkasovereenkomsten blijken belast te zijn;
- de waardeontwikkeling van de Spaarkasovereenkomsten is zeer teleurstellen geweest;
- na de fusie van verzekeraar A met Aangeslotene in 2001 is de dienstverlening in negatieve zin gewijzigd. Aangeslotene is de door verzekeraar A in haar brochures gemaakte beloftes niet nagekomen;
- Aangeslotene heeft Consument nooit gewaarschuwd dat hij zelf zijn beleggingen zou moeten aanpassen.

4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

Aangeslotene bestrijdt dat zij toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de Spaarkasovereenkomsten. In dit kader voert Aangeslotene het volgende aan:

- de in de aanvraagformulieren opgenomen prognose van de einduitkering was gebaseerd op een jaarlijks rendement van 12%. Voor de berekening werd gebruik gemaakt van het historisch fondsrendement waarbij er vanuit werd gegaan dat dit rendement in de toekomst jaar na jaar zou worden gerealiseerd. Of dat rendement daadwerkelijk zou worden gerealiseerd was uiteraard onzeker. Nergens in de aan Consument verstrekte

stukken wordt aangegeven dat de uitkering uit hoofde van de Spaarkasovereenkomsten is gegarandeerd;
- op de certificaten van de Spaarkasovereenkomsten is de lijfrenteclausule aangetekend. Dit was ook op de aanvraagformulieren aangekruist. Hieruit blijkt dat de premies aftrekbaar waren maar de uitkeringen belast;
- de in de brochures van destijds opgenomen bedragen en rendementen waren altijd gebaseerd op werkelijke (op dat moment geldende) gegevens en dienden slechts als indicatie;
- de daling van de aandelenkoersen sinds 2001 is teleurstellend maar was destijds niet te voorzien. Aangeslotene heeft geen invloed op de ontwikkeling van de aandelenkoersen. Verder beheert zij de beleggingen niet zelf;
- of een door een spaarkasdeelnemer gekozen beleggingsvariant nog steeds voldoet aan zijn wensen en risicobereidheid dient hij zelf te beoordelen. Aangezien Consument een tussenpersoon heeft had hij dat in overleg met zijn tussenpersoon aan de orde kunnen stellen. Aangeslotene houdt haar verzekerden op de hoogte door de actuele koersen in dagbladen en op haar website te publiceren. Verder verschijnt jaarlijks een jaarbericht over het gekozen fonds en ontving Consument periodiek een waardeopgave. Op basis van deze informatie kan de deelnemer zelf zijn beleggingskeuze aanpassen. Aangeslotene is niet verplicht om op individuele basis beleggingsadvies aan de spaarkasdeelnemer te geven. Aangeslotene wijst er in dit verband op dat Consument in 2002 voor het X-Lijfrenteplan en in 2003 voor het Y-Beleggingsplan is geswitcht naar een minder risicovol beleggingsfonds;
- Consument is in 1995/1996 geheel overeenkomstig de destijds geldende wet- en regelgeving geïnformeerd.

5. Beoordeling

5.1 Het aan de Commissie voorgelegde geschil betreft in de kern de vraag in hoeverre Aangeslotene in het kader van de totstandkoming van en gedurende de looptijd van de Spaarkasovereenkomsten aan de op haar rustende informatie- en zorgplicht jegens Consument heeft voldaan.

5.2 Bij de beantwoording van deze vraag zal de Commissie uitgaan van de wet- en regelgeving alsmede de binnen de branche algemeen gehuldigde inzichten ten tijde van de totstandkoming van en gedurende de looptijd van de Spaarkasovereenkomsten. In het onderhavige geval zijn de meest relevante hiervan de Regeling informatieverstrekking aan verzekeringnemers 1994, de Wet op het financieel toezicht en de daarop gebaseerde regelingen waaronder het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen en de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen, titel 7:17 BW inzake de verzekeringsovereenkomst, de aanbevelingen van de Commissie transparantie beleggingsverzekeringen (Commissie De Ruijter) gedateerd 19 december 2006 inzake modellen beleggingsverzekeringen en de daarop gebaseerde modellen van het Verbond van Verzekeraars en diverse door het Verbond van Verzekeraars uitgegeven Codes Rendement en Risico (gedragscodes betreffende onder meer voorlichting over het rendement en risico van levensverzekeringen en spaarkasovereenkomsten met beleggingsrisico).

5.3 Vooropgesteld zij dat de Commissie begrip heeft voor de teleurstelling van Consument over de door hem aan het einde van de looptijd uit hoofde van de

Spaarkasovereenkomsten ontvangen uitkeringen. Op grond van de door partijen in deze kwestie toegezonden documenten is de Commissie echter van oordeel dat Aangeslotene heeft voldaan aan de uit bovengenoemde regelingen en inzichten voor haar voortvloeiende informatie- en zorgplicht. Ten aanzien van de door Consument aangehaalde brochures geldt dat daarin weliswaar gebruik wordt gemaakt van wervende teksten maar deze teksten niet zodanig van aard zijn dat Consument daaraan jegens Aangeslotene afdwingbare aanspraken zou kunnen ontlenen. Ook uit de redelijkheid en billijkheid vloeit in het onderhavige geval geen verdergaande informatie- en zorgplicht voort. De Commissie merkt verder op dat van een consument verwacht mag worden dat hij kennis neemt van de door of namens de verzekeraar verstrekte documentatie zoals de offerte, het aanvraagformulier, de polis, de toepasselijke voorwaarden en -indien toepasselijk- informatieoverzichten zoals een waardeoverzicht. Consument had door het lezen van het aanvraagformulier en de certificaten ter zake van de Spaarkasovereenkomsten kunnen constateren dat daarop een lijfrenteclausule van toepassing was en daaruit kunnen afleiden dat de uitkeringen te zijner tijd belast konden zijn. Ten slotte is de Commissie van oordeel dat Aangeslotene als intermediairmaatschappij niet kan worden verweten niet te zijn overgegaan tot het geven van een klantgericht (beleggings)advies. Op geen enkele wijze is, naar uit het dossier valt af te leiden, bij Consument de verwachting gewekt dat Aangeslotene zelf hem zou adviseren. Uit de aanvraagformulieren ter zake van de Spaarkasovereenkomsten blijkt dat die overeenkomsten via een tussenpersoon tot stand zijn gekomen. Indien Consument een klantgericht advies inzake zijn Spaarkasovereenkomsten wenste had hij zich tot die tussenpersoon of een andere door hem gekozen tussenpersoon kunnen wenden.

5.4 Het voorgaande leidt tot het oordeel dat de vordering van Consument zal worden afgewezen. Alle overige door partijen aangevoerde stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie wijst, als bindend advies, de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.